

1. REALIZACJA OBOWIĄZKOWYCH ZADAŃ MIASTA

Szczecin z dniem 1 stycznia 1999 r. uzyskał status miasta na prawach powiatu. Miasto realizuje zadania własne leżące w gestii zarówno gminy jak i powiatu, których katalog zawierają przepisy ustaw: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Do zadań własnych Miasta należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Ustawy określają, które z zadań własnych Miasta mają charakter obowiązkowy.

Zadania własne obejmują w szczególności sprawy:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- miejskich dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni miejskiej i zadrzewień,
- cmentarzy miejskich,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- ładu przestrzennego,
- budownictwa mieszkaniowego,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania miejskich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji miasta,

- wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzania wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej mogą być również wykonywane na podstawie porozumień z organami tej administracji. Miasto może wykonywać również zadania leżące w gestii innych samorządów na podstawie porozumień z nimi zawartych. W celu wykonywania zadań Miasto tworzy jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami np. organizacjami pozarządowymi.

Wśród miejskich jednostek organizacyjnych są zakłady budżetowe, jednostki budżetowe, gospodarstwa pomocnicze, instytucje kultury. Ponadto zadania Miasta realizowane są także przez spółki z udziałem Miasta, różnego rodzaju służby, inspekcje i straże.

Podstawową jednostką organizacyjną miasta, przy pomocy której Prezydent Miasta realizuje swoje ustawowe zadania jest Urząd. Szczegółowe zasady funkcjonowania Urzędu ustala Regulamin organizacyjny.

Charakterystyka działań według obszarów działalności

Oświata i wychowanie oraz kultura i sztuka

Szczecin posiada obszerną sieć placówek i instytucji związanych z systemem oświaty oraz kulturą i sztuką.

System oświaty Miasta Szczecin, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, obejmuje:

- przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego,
- szkoły: podstawowe, gimnazja, ponadgimnazjalne, artystyczne,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego – umożliwiające uzyskanie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- placówki artystyczne – ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych,
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne – w tym specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a także

- pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
 - placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania,
 - placówki doskonalenia nauczycieli.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty do zadań własnych gminy należy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkoli specjalnych oraz innych form wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych oraz gimnazjów, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Do zadań własnych powiatu należy zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół ponadgimnazjalnych, w tym z oddziałami integracyjnymi, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego, placówek oświatowo – wychowawczych, placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego, ośrodków doskonalenia zawodowego, poradni psychologiczno – pedagogicznych (w tym specjalistycznych), młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim oraz upośledzoną umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zakładać i prowadzić szkoły i placówki, których

prowadzenie nie należy do ich zadań własnych, po zawarciu porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego, dla której prowadzenie danego typu szkoły lub placówki jest zadaniem własnym, a w przypadku szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Szkoły i placówki mogą być szkołami i placówkami publicznymi albo niepublicznymi. Mogą być zakładane i prowadzone nie tylko przez jednostki samorządu terytorialnego (publiczne szkoły i placówki), ale również przez inne osoby prawne, a także osoby fizyczne.

W Mieście funkcjonują następujące jednostki organizacyjne realizujące zadania w zakresie edukacji:

- przedszkola (52, 6 filii),
- punkty przedszkolne jako inne formy wychowania przedszkolnego (4),
- szkoły podstawowe (45; w tym 35 samodzielnie, 10 w zespołach szkół),
- gimnazja (40; w tym 19 samodzielnie, 21 w zespołach szkół),
- licea ogólnokształcące (23; w tym 8 samodzielnie, 15 w zespołach szkół),
- zespoły szkół (30; w tym zespół szkół przy Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej im. Konstantego Maciejewicza),
- zespoły szkół specjalnych (5)
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne (5),
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. T. Szeligowskiego,
- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia,
- Państwowe Ognisko Baletowe,
- Pałac Młodzieży - Pomorskie Centrum Edukacji,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej,
- Ognisko Pracy Pozaszkolnej Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki”,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Cuma”,
- specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze (5), w tym ośrodek dla dzieci słabo słyszących i ośrodek dla dzieci niesłyszących,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2),
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy,
- Bursa Szkolna Integracyjna.

Do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego należą również sprawy z zakresu prowadzenia działalności kulturalnej oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną poprzez tworzenie instytucji kultury, dla których prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym.

W Szczecinie funkcjonuje 12 instytucji kultury podporządkowanych organizacyjnie Gminie Miasto Szczecin:

- teatry : Teatr Współczesny i Teatr Lalek Pleciuga
- domy kultury: Klub 13 Muz, Klub Skolwin, MOK Dąbie, Słowianin, Ośrodek Teatralny Kana, Szczecin 2016¹,
- Filharmonia Szczecińska,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szczecińska Agencja Artystyczna,
- Muzeum Techniki i Komunikacji „Zajezdnia Sztuki”.

Opieka społeczna ochrona zdrowia

Pomoc społeczna, będąca instytucją polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Organizatorami pomocy społecznej w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są organy administracji rządowej i samorządowej, które w tym zakresie współpracują z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

¹ Instytucja powołana do życia z dniem 1 kwietnia 2009 r., której głównym celem jest koordynacja starań Gminy Miasto Szczecin o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r.

Rolę koordynatora Systemu Pomocy Społecznej w Mieście pełni **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie**, który działa w formie jednostki budżetowej. Przy pomocy Ośrodka Prezydent Szczecina sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno – opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, placówek opiekuńczo – wychowawczych i domów pomocy społecznej na terenie Gminy Miasto Szczecin. Nadzór ten polega na opiniowaniu i kontroli realizacji zadań przez te jednostki pod kątem ich jakości, rzetelności, efektywności i prawidłowości ich wykonania, kwalifikacji osób wykonujących usługi oraz dostosowania tych usług do wymaganych przepisami prawa standardów.

Do zadań Ośrodka² należą między innymi:

- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- koordynowanie realizacji gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia czy placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- dożywianie dzieci,
- koordynowanie wszelkich działań związanych z interwencjami kryzysowymi na terenie Szczecina.

² Z dniem 1 maja 2008 r. na mocy uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie i Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Nowa jednostka otrzymała nazwę Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i przejęła zadania realizowane dotąd przez MOIK.

Na sieć jednostek pomocy społecznej w Mieście składają się różnego rodzaju placówki, które świadczą usługi adresowane do określonych kategorii osób. Są to np.:

- **domy pomocy społecznej** - zapewniające osobom wymagającym całodobowej opieki usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, a także edukacyjne.
- **placówki opiekuńczo – wychowawcze** (Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza, rodzinne domy dziecka) - zapewniające dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie,
- **ośrodki adopcyjno - opiekuńcze** – prowadzące działalność diagnostyczno – konsultacyjną, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia placówek rodzinnych, a także szkolące i prowadzące wsparcie psychologiczne – pedagogiczne osób prowadzących rodziny zastępcze i placówki rodzinne oraz rodziców naturalnych dzieci objętych tymi formami opieki.
- **ośrodki wsparcia** – będące placówkami pobytu dziennego, gdzie udziela się wsparcia osobom, które nie wymagają opieki całodobowej, ale wymagają pomocy w zaspokajaniu codziennych, niezbędnych potrzeb życiowych.

Do placówek opieki społecznej, którymi dysponuje Miasto, należą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej”³,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”,
- Dom Pomocy Społecznej,
- Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza⁴,
- Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy,
- Ośrodek Wsparcia dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych,
- Rodzinne Domy Dziecka (11),
- Środowiskowy Dom Samopomocy⁵,

³ Z dniem 1 stycznia 2010 r. na mocy uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Domu Pomocy Społecznej Domu Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej, Dziennego Domu Pomocy Społecznej i Dziennego Domu Pomocy Społecznej Nr 2. Dienne Domy Pomocy Społecznej funkcjonują jako Dział Wsparcia Dziennego przy Domu Pomocy Społecznej Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej.

⁴ Z dniem 1 stycznia 2010 r. na mocy Uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Pogotowia Opiekuńczego, Domu Dziecka Nr 1 i Domu Dziecka Nr 2. Nowa jednostka otrzymała nazwę Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza.

⁵ Z dniem 1 maja 2010 r. na mocy Uchwały Rady Miasta nastąpi połączenie Domu Pomocy Społecznej, Środowiskowego

- Szczecińskie Centrum Świadczeń⁶

Do zadań własnych Miasta należą również zadania związane z ochroną zdrowia. Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć zakłady opieki zdrowotnej, które udzielają świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym, a także innym osobom, uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów, nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub odpłatnością całkowitą.

W Szczecinie funkcjonują 3 placówki opieki zdrowotnej utworzone przez Miasto:

- Żłobki Miejskie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szkół Wyższych w Szczecinie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu.

Do miejskich placówek świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia zaliczyć należy również Miejską Izbę Wyrzeźwień, Powiatowy Urząd Pracy czy Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Gospodarka komunalna, gospodarka nieruchomościami, transport

Do zadań własnych Miasta należą również sprawy z zakresu:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody, gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- budownictwa mieszkaniowego,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy gminnych,

Domu Samopomocy i Działu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie – Środowiskowy Dom Samopomocy. Środowiskowy Dom Samopomocy wraz z filią Dom – Klub Pod Fontanną i Środowiskowy Dom Samopomocy, będący dotychczas działem MOPR, staną się działem Domu Pomocy Społecznej.

⁶ Jednostka budżetowa powstała z dniem 1 maja 2009 r. na mocy Uchwały Rady Miasta. Przejęła do realizacji zadania realizowane dotychczas przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, a także realizowane przez MOPR w zakresie dodatków mieszkaniowych.

- utrzymania miejskich obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej,,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego.

W celu zapewnienia realizacji powyższych zadań Rada Miasta powołała uchwałami odpowiednie zakłady budżetowe oraz jednostki budżetowe. Miasto realizuje wybrane zadania również przy pomocy spółek, w których jest udziałowcem oraz innych jednostek.

Do jednostek realizujących zadania w zakresie gospodarki komunalnej, mieszkaniowej i transportu należą m.in.:

➤ **Zakłady budżetowe:**

Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych

Przedmiotem działalności Zakładu jest przede wszystkim zarządzanie nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Szczecin, komunalnymi lokalami użytkowymi i garażami, a także zasobem mieszkaniowym, lokalami użytkowymi i garażami stanowiącymi nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodaruje Prezydent wykonujący zadania starosty. Ponadto ZBiLK pełni rolę inwestora zastępczego dla powierzonych Zakładowi inwestycji finansowanych z budżetu Miasta dotyczących komunalnego budownictwa mieszkaniowego.

Zakład Usług Komunalnych

Przedmiotem działania ZUK jest świadczenie usług komunalnych należących do zadań własnych Gminy Miasto Szczecin, w szczególności:

- administrowanie terenami zieleni miejskiej wraz z elementami małej architektury, lasami miejskimi wraz z osadami leśnymi, budynkami, infrastrukturą związaną z gospodarką leśną, nabrzeżami miejskimi, kąpieliskami miejskimi wraz z obiektami znajdujących się na ich terenie, basenami osiedlowymi, basenami przeciwpożarowymi, fontannami miejskimi, pomnikami, Teatrem Letnim, zbiornikami i ciekami wodnymi na gruntach stanowiących własność Miasta lub Skarbu Państwa, przepompownią przy ul. Gdańskiej, Kaplicą na Cmentarzu Centralnym, chłodnią przy ul. Ku Słońcu,
- administrowanie i utrzymanie punktów zbiórki odpadów problemowych,
- administrowanie i utrzymanie szaletów publicznych,
- prowadzenie prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie Miast, w tym opróżnianie pojemników na psie odchody,

- prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt,
- administrowanie cmentarzami komunalnymi wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- nadzór nad świadczeniem usług pogrzebowych,
- utrzymanie składowisk komunalnych w fazie poeksploatacyjnej zgodnie z wymogami ochrony środowiska oraz prowadzenie prac zabezpieczających środowisko przed niekorzystnym oddziaływaniem składowisk, w tym likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów,
- nadzorowanie i kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przed odpadami na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- prowadzenie działalności związanej z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym Miasta Szczecina w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami,
- zawieranie umów najmu i dzierżawnych na terenach i obiektach będących w administracji i zarządzie ZUK,
- prowadzenie remontów, inwestycji na mieniu administrowanym i zarządzanym przez ZUK,
- pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu przy remontach oraz inwestycjach prowadzonych na mieniu administrowanym i zarządzanym przez ZUK.

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego

Przedmiotem działania ZDiTM jest:

- finansowanie, planowanie, utrzymanie, ochrona dróg publicznych, organizacja ruchu na drogach publicznych w granicach administracyjnych Miasta Szczecin, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych.
- zarządzanie, gospodarowanie, finansowanie, oznakowanie i utrzymanie użytków gruntowych o symbolu „dr” stanowiących własność Gminy Miasta Szczecin, nie zarządzanych przez inne podmioty,
- organizacja, nadzór i kontrola oczyszczania ulic w Mieście Szczecin,
- przewóz, organizacja, zarządzanie, planowanie i sterowanie transportem zbiorowym.

Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

Przedmiotem działalności MODGiK jest gromadzenie, prowadzenie i udostępnianie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym ewidencji gruntów i budynków, gleboznawczej klasyfikacji gruntów i geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz kontrola opracowań geodezyjnych i kartograficznych przyjmowanych do zasobu,

koordynacja usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu oraz obsługa Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej.

➤ **Spółki z udziałem Miasta:**

Remondis Spółka z o.o.

Spółka prowadzi działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych, poprodukcyjnych, niebezpiecznych, dokonuje zbiórki papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych, przyjmuje zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o.,

Do zadań Spółki należy wywóz odpadów bytowych i innych, oczyszczanie ulic, placów, obszarów wodnych i innych terenów oraz urządzeń, selektywna zbiórka odpadów, unieszkodliwianie odpadów, handel przetworzonymi odpadami, organizacja, projektowanie, budowa oraz eksploatacja urządzeń i instalacji do przetwarzania odpadów.

Szczecińsko – Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest przede wszystkim świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Szczecina, Polic i gmin sąsiednich, świadczenie innych usług transportowych, świadczenie usług w zakresie remontów i przeglądów technicznych środków transportowych, wynajem środków transportowych, świadczenie usług reklamowych.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Spółka z o.o. oraz Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółek jest świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Miasto Szczecin i gmin sąsiednich, świadczenie innych usług transportowych, świadczenie usług w zakresie remontów, napraw i przeglądów technicznych środków transportowych, wynajem środków transportowych, świadczenie usług reklamowych.

Tramwaje Szczecińskie Spółka z o.o.

Podstawowym celem działania Spółki jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy Miasto Szczecin w zakresie lokalnego transportu zbiorowego - tramwajowej komunikacji zbiorowej.⁷

⁷ Spółka powstała na podstawie Uchwały Rady Miasta Szczecin z dnia 24 listopada 2008 r., w wyniku przekształcenia z dniem 1 stycznia 2009 r. zakładu budżetowego pn. Miejski Zakład Komunikacyjny w Szczecinie.

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest:

- budowanie, nabywanie i remontowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu,
- remontowanie ze środków własnych, bez udziału kredytów z KFM, domów mieszkalnych w celu sprzedaży lokali mieszkalnych oraz znajdujących się w tych budynkach lokali użytkowych, dla uzyskania środków finansowych na budownictwo eksploatowane na zasadach najmu,
- wynajmowanie lokali użytkowych i garaży, znajdujących się w zasobach Spółki,
- zarządzanie i administrowanie własnym zasobem mieszkaniowym,
- sprawowanie na podstawie umów zarządu i administrowanie budynkami mieszkaniowymi i użytkowymi nie stanowiącymi własności Spółki,
- sprawowanie funkcji inwestora zastępczego w zakresie inwestycji mieszkaniowych oraz infrastruktury związanej z budownictwem mieszkaniowym,
- budowanie budynków wielorodzinnych oraz domów jednorodzinnych ze środków przyszłych właścicieli,
- budowanie budowli i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z funkcjonowaniem zasobu mieszkaniowego,
- przeprowadzanie remontów i modernizacji domów mieszkalnych nie będących własnością Spółki,
- zarządzanie nieruchomościami niemieszkalnymi takimi jak: obiekty służby zdrowia, oświaty i wychowania, kulturalno-oświatowe, handlowe lub inne, jeżeli w obiektach tych świadczone są usługi przede wszystkim na rzecz mieszkańców osiedli.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Spółka z o.o.,

Zadaniem Spółki jest budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu. Spółka może również:

- nabywać budynki mieszkalne,
- przeprowadzać remonty i modernizację obiektów przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu,
- wynajmować lokale użytkowe znajdujące się w budynkach Spółki,
- sprawować na podstawie umów zlecenia zarząd budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi nie stanowiącymi własności Spółki, z tym że powierzchnia zarządzanych budynków niemieszkalnych nie może być większa niż powierzchnia budynków mieszkalnych,
- sprawować funkcje inwestora zastępczego w zakresie inwestycji mieszkaniowych

- oraz infrastruktury związanej z budownictwem mieszkaniowym,
- budować budynki wielorodzinne oraz domy jednorodzinne ze środków przyszłych właścicieli,
 - budować budowle i urządzenia infrastruktury technicznej związane z funkcjonowaniem zasobu mieszkaniowego,
 - przeprowadzać remonty i modernizacje domów mieszkalnych nie będących własnością Spółki,
 - zarządzać nieruchomościami niemieszkalnymi takimi jak: obiekty służby zdrowia, oświaty i wychowania, kulturalno-oświatowe, handlowe lub inne, jeżeli w obiektach tych świadczone są usługi przede wszystkim na rzecz mieszkańców osiedli,
 - budować budynki wielorodzinne, domy jednorodzinne, lokale mieszkalne, użytkowe oraz garaże na sprzedaż.

Szczecińskie Centrum Renowacyjne Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie renowacji i modernizacji obiektów budowlanych, prowadzenie działalności inwestycyjnej związanej z budownictwem mieszkaniowym i użytkowym oraz infrastrukturą towarzyszącą, wykonywanie robót budowlano-montażowych, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zarządzanie i administrowanie nieruchomościami, a także pełnienie funkcji Zarządcy we Wspólnotach Mieszkaniowych, wykonywanie czynności inwestora zastępczego,

prowadzenie imprez kulturalnych, działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna.

Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.,

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest produkcja, zakup i dystrybucja energii cieplnej, gorącej wody i pary technologicznej, eksploatacja i modernizacja własnych oraz - na zlecenie - obcych urządzeń ciepłowniczych. Ponadto, określanie ogólnych i technicznych warunków podłączeń użytkowników do sieci cieplnej, programowanie budowy urządzeń ciepłowniczych, wdrażanie nowych rozwiązań technicznych i nadzory techniczne.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.,

Spółka jest zakładem użyteczności publicznej i wykonuje zadania własne gminy z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Do końca 2009 roku zakończono realizację ostatnich trwających kontraktów na roboty w ramach Programu „Poprawa jakości wody w Szczecinie”, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności. Aktualnie trwa rozliczanie finansowe Projektu, które zostanie sfinalizowane do końca 2010 roku.

Podstawowe dane dotyczące wymienionych wcześniej spółek dotyczące roku 2009 przedstawiono w tabeli.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM MIASTA NA KONIEC 2009 R.

Wyszczególnienie	Udział Miasta	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wartość kapitału podstawowego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto (w tys. zł)	Zobowiązania długoterminowe (w tys. zł)
Remondis Spółka z o.o.	1,00 %	34.114,62	3.500,00	12.290,30	0
Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o.	51,00 %	15.866,37	7.794,24	1.181,57	1.800,89
Szczecińsko – Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o.	43,44 %	12.381,42	12.362,00	- 1.293,16	2.060,70
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Spółka z o.o.	100,00%	48.010,15	61.300,00	2.756,33	7.731,97
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Spółka z o.o.	100,00%	45.071,97	37.300,00	1.503,38	8.434,78
Tramwaje Szczecińskie Spółka z o.o.	100,00%	181.864,96	103.080,00	697,99	0
Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.	100,00%	494.672,71	245.641,98	892,35	174.640,99
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Spółka z o.o.	100,00%	262.334,30	136.152,00	819,20	85.903,67
Szczecińskie Centrum Renowacyjne Spółka z o.o.	100,00%	135.585,49	128.841,00	520,88	6.401,83
Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	33,43 %	239.690,98	126.500,00	12.170,37	9.546,66
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	100,00%	1.344.916,11	203.418,00	19.199,29	323.205,38

Uwaga: dane finansowe zawarte w tabeli są danymi wstępnymi – nie zatwierdzonymi przez Zgromadzenia Wspólników.

➤ **Inne jednostki:**

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego

Prowadzi przede wszystkim nadzór i kontrolę nad przestrzeganiem prawa budowlanego, w szczególności: zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska, warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych, zgodności rozwiązań architektoniczno – budowlanych z przepisami techniczno – budowlanymi oraz zasadami wiedzy technicznej.

Biuro Planowania Przestrzennego

Jednostka budżetowa, do zadań której należy prowadzenie prac w zakresie planowania przestrzennego Miasta, a w szczególności: opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, przyjmowanie i analiza wniosków a także opracowywanie zmian do obowiązujących planów i współpraca w tym zakresie z jednostkami gminy Miasto Szczecin, opracowywanie, aktualizacja i prowadzenie spraw wynikających ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, współpraca przy opracowywaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planu zagospodarowania obszaru metropolitalnego, współudział w realizacji polityki przestrzennej miasta Szczecin.

Kultura fizyczna, sport i turystyka

Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji

Zarządzaniem i utrzymaniem bazy sportowej i rekreacyjnej Miasta zajmuje się miejska jednostka pod nazwą Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji. MOSRiR dba o stworzenie w mieście odpowiednich warunków dla rekreacji i wypoczynku, a także uprawiania wybranych dyscyplin sportowych. Jednostka udostępnia bazę sportową i rekreacyjną klubom, związkom sportowym, organizacjom kultury fizycznej i turystyki, fundacjom, organizacjom sportowym i zawodowym, szkołom, uczelniom, zakładom pracy i osobom prywatnym. MOSRiR prowadzi także Centrum Informacji Turystycznej, które kompleksowo udziela informacji o turystyce w naszym mieście i okolicach, zajmuje się także rozprowadzaniem pamiątek, wydawnictw

i folderów, rozprowadza Szczecińską Kartę Turystyczną.

Obecnie MOSRiR zarządza następującymi obiektami komunalnymi:

- Stadion Miejski, ul. Karłowicza 28,
- Hala Miejska, ul. Twardowskiego 12b,
- Stadion Młodzieżowy, ul. Tenisowa 38,
- Stadion Lekkoatletyczny im. Wiesława Maniaka, ul. Litewska 20,
- Szczeciński Dom Sportu, ul. Wąska 16 i Unisławy
- Zespół Obiektów Sportowych „Tor Kolarski”, al. Wojska Polskiego 246,
- Młodzieżowe Centrum Sportu i Rekreacji, ul. Narutowicza 17,
- Obiekt sportowy ul. Nehringa,
- Obiekt sportowy ul. Bandurskiego,
- Obiekt sportowy ul. Modra,
- Obiekt Sportowy ul. Potulicka
- Obiekt Sportowy Załom,
- Obiekt Sportowy Skolwin,
- Obiekt Sportowy Wielgowo,
- Obiekt Sportowy Jezierzycze,
- Boisko typu „Orlik”,
- Centrum Informacji Turystycznej:
 - punkt przy ul. Niepodległości 1,
 - punkt przy ul. Jana z Kolna,
 - punkt na Dworcu Głównym PKP (w trakcie adaptacji).

Bezpieczeństwo publiczne

Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

Do zadań własnych Miasta należą sprawy z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, a także zapobieganie innym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Na straży bezpieczeństwa publicznego w Mieście stoi Komenda Miejska Policji, której zadania finansowane są od 2003 r. z budżetu państwa.⁸ Jej działania wspierane są przez Straż Miejską. Bezpieczeństwem w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej, ratownictwem technicznym oraz likwidacją pożarów zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej.

Z budżetu Miasta finansowana jest działalność Komendy Miejskiej Powiatowej Straży Pożarnej (jako zadanie zlecone) oraz Straż Miejska (jako zadanie własne).

⁸ w 2003 r. budżet państwa przejął finansowanie zadań zleconych Miastu z zakresu administracji rządowej związanych z funkcjonowaniem Policji

Pozostała działalność Miasta

Miejski Zakład Obsługi Gospodarczej

Przedmiotem działania Zakładu jest prowadzenie w imieniu Gminy Miasto Szczecin działalności obejmującej:

- zarządzanie nieruchomościami, stanowiącymi własność Gminy Miasto Szczecin,
- zarządzanie nieruchomościami, stanowiącymi własność Skarbu Państwa,
- gospodarowanie mieniem Gminy przeznaczonym do wykonywania zadań w zakresie ochrony zdrowia,
- świadczenie na rzecz Urzędu Miasta usług w zakresie obsługi gospodarczej,
- obsługa zadań związanych z prowadzeniem Strefy Płatnego Parkowania,
- gospodarowanie Ośrodkiem Wczasowo-Rehabilitacyjnym „Agawa” w Mrzeżynie oraz Ośrodkiem Wypoczynkowym „Krokus” w Ińsku,
- pobór opłaty targowej.

Spółki z udziałem Miasta

Oprócz spółek wymienionych w tabeli na poprzedniej stronie Szczecin posiada również udziały w innych spółkach, których działalność odgrywa istotną rolę dla rozwoju miasta. Do najważniejszych należą:

Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Spółka z o.o.

Celem Spółki jest wspieranie rozwoju przedsięwzięć gospodarczych zapewniających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności poprzez udzielanie zabezpieczeń spłat kredytów i pożyczek bankowych w formie poręczeń.

Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Spółka z o.o.

Celem Spółki jest wspieranie rozwoju przedsięwzięć gospodarczych zapewniających rozwój mikro i małych przedsiębiorstw poprzez udzielanie wsparcia w postaci pozabankowego źródła finansowania jakim są udzielane przez Fundusz pożyczki.

Szczeciński Park Naukowo Technologiczny Spółka z o.o.

W działaniach Spółki można wyodrębnić trzy obszary:

- działalność komercyjna (wykonywanie usług konsultingowych, opracowywanie koncepcji rozwoju serwisów internetowych wraz z realizacją strony technicznej, doradztwo informatyczne, przeprowadzanie i opracowywanie analiz na potrzeby realizacji regionalnych projektów „e-administracja”),
- działania na rzecz społeczeństwa informacyjnego (celem tego działania jest rozwój usług i wykorzystywanie wszelkiego rodzaju umiejętności w innowacyjnych e-usługach oraz ich upowszechnienie wśród mieszkańców, przedsiębiorców oraz urzędników),
- organizowanie konferencji informatyków (celem tego działania jest integrowanie środowiska informatycznego oraz szerzenie idei społeczeństwa informacyjnego, konferencje informatyczne odbywają się dwa razy w roku – wiosną i jesienią).

Spółka podejmuje szereg działań, które skupiają się na osiągnięciu głównego celu jakim jest budowa Szczecińskiego Parku Naukowo – Technologicznego POMERANIA przy ul. Niemierzyńskiej. W ramach tego przedsięwzięcia mają powstać obiekty biurowe i technologiczne dla firm, które prowadzą działalność w obszarze wysokich technologii, badań i rozwoju.

Międzynarodowe Targi Szczecińskie Spółka z o.o.

Przedmiot działalności Spółki obejmuje: organizację: targów i wystaw gospodarczych, kongresów, konferencji, festynów, bali, szkoleń, walnych zgromadzeń, koncertów, pokazów mody, imprez sportowych, projektowanie i wykonywanie stoisk targowych, usługi poligraficzno - reklamowe, obsługę gastronomiczną imprez, rezerwację miejsc hotelowych, zatrudnianie hostess, tłumaczy, wynajem hali i posiadanego sprzętu.

Port Lotniczy Szczecin – Goleniów Spółka z o.o.

Przedmiot działalności Spółki obejmuje m.in. działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego, przewóz osób i towarów, przeladunek, magazynowanie, składowanie i przechowywanie towarów, najem i dzierżawę obiektów, placów i pomieszczeń, prowadzenie hoteli, moteli, restauracji, kawiarni czy barów, innych punktów gastronomicznych, prowadzenie wypożyczalni samochodów i urządzeń, prowadzenie agencji turystycznych, pozostałą działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego.

Podstawowe dane związane z wymienionymi wcześniej spółkami dotyczące roku 2009 przedstawiono w tabeli.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM MIASTA NA KONIEC 2009 R.

Wyszczególnienie	Udział Miasta	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wartość kapitału podstawowego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto (w tys. zł)	Zobowiązania długoterminowe (w tys. zł)
Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Spółka z o.o.	100,00 %	73.290,79	64.536,50	- 324,03	0
Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Spółka z o.o.	97,59 %	7.413,95	4.150,00	114,63	0
Szczeciński Park Naukowo Technologiczny Spółka z o.o.	100,00%	19.911,62	16.808,00	2,49	0
Międzynarodowe Targi Szczecińskie Spółka z o.o.	80,61 %	6.854,60	8.560,80	- 296,12	0
Port Lotniczy Szczecin – Goleniów Spółka z o.o.	35,39 %	107.626,80	129.250,00	- 8.197,76	20.993,24

Uwaga: dane finansowe zawarte w tabeli są danymi wstępnymi – nie zatwierdzonymi przez Zgromadzenia Wspólników.

2. PODSTAWOWE CELE I ZAŁOŻENIA POLITYKI FINANSOWEJ MIASTA

Finanse Miasta są integralną częścią publicznego systemu finansowego, obejmującego procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz z ich rozdysponowaniem.

Gospodarka finansowa Miasta Szczecin prowadzona jest w oparciu o corocznie opracowywany i uchwalany przez Radę Miasta budżet, zawierający zestawienie prognozowanych dochodów, planowanych wydatków oraz przychodów i rozchodów. Przygotowanie i opracowanie budżetu odbywa się zgodnie z określonymi przepisami gminnymi - przede wszystkim uchwałami Rady Miasta w sprawie kierunkowych założeń polityki budżetowej Miasta oraz procedury tworzenia i uchwalania budżetu.

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady opracowania budżetu, jego uchwalanie oraz wykonywanie jest Ustawa o finansach publicznych.⁹

Od 2005 roku Szczecin pracuje nad budżetem zadaniowym. Takie ujęcie czyni budżet bardziej zrozumiałym dla mieszkańców, ponieważ u podstaw podejścia zadaniowego leży powiązanie konkretnego wydatku z zadaniem, które miasto realizuje na ich rzecz. W roku 2008 podjęto próbę wprowadzenia wskaźników realizacji zadań, co ma przyczynić się do efektywnego gospodarowania środkami. Budżet w ujęciu zadaniowym ma umożliwić wybór optymalnego sposobu realizacji zadań Miasta poprzez określenie jasnych celów

i wskaźników efektywności ich realizacji, a także wskazanie odpowiedzialności za wykonanie konkretnego zadania.

Budżet zadaniowy stanowi, obok wieloletniego planowania finansowego, wieloletniego planu inwestycyjnego, długu publicznego oraz oceny ratingowej istotne narzędzie polityki finansowej prowadzonej przez Miasto. Z jej zasadami, narzędziami i celami można się zapoznać na stronach Biuletynu Informacji Publicznej, gdzie zamieszczany jest, weryfikowany rokrocznie, dokument o nazwie „Polityka Finansowa Miasta Szczecin”. Miasto Szczecin jako pierwsze w Polsce od 1998 r. publikuje dane dotyczące finansów Miasta (w tym: aktualny budżet, jego wykonanie, szczegółowe objaśnienia do wykonania dochodów i wydatków budżetowych wraz ze wskaźnikami, które mają na celu zmierzenie efektywności wykonywanych przez Miasto zadań, informację o stanie mienia komunalnego) na stronie internetowej pod adresem: www.bip.um.szczecin.pl, realizując w ten sposób ustawowy wymóg jawności i przejrzystości finansów publicznych.

Cele polityki finansowej Miasta Szczecin są sprzężone ze Strategią Rozwoju Miasta, w której określone zostały dążenia oraz perspektywy rozwoju Miasta. Założenia polityki dochodowej, pozyskiwania środków z funduszy unijnych oraz perspektywy polityki inwestycyjnej stanowią jej podwaliny. Zarządzanie finansami opiera się na wieloletnim planowaniu i ścisłej korelacji między rocznym budżetem, a wieloletnim programem rozwoju Szczecina, którego główną częścią jest Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI). Określenie długoterminowej perspektywy czasowej zamiarów inwestycyjnych w ujęciu rzeczowym i finansowym pozwala na ocenę zdolności finansowej budżetu Miasta w konfrontacji z potrzebami. Pozwala również na podjęcie w odpowiednio wyprzedzającym

⁹ 27 sierpnia 2009 r. Sejm uchwalił nową ustawę o finansach publicznych. Większość jej przepisów weszła w życie 1 stycznia 2010 r.

terminie starań o pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

Celem strategicznym polityki finansowej Miasta jest zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań bieżących Miasta przy jednoczesnym utrzymaniu wzrostu poziomu wydatków inwestycyjnych.

Równorzędnym zadaniem na najbliższe lata jest łagodzenie konsekwencji światowego kryzysu gospodarczego, skutki którego odczuły samorządy w Polsce.

W latach budżetowych 2005- 2008 budżet Miasta zamykał się nadwyżką.

W 2009 r. budżet Miasta Szczecin zamknął się kwotami:

- po stronie dochodów kwotą 1 297 310 625 zł,
 - po stronie wydatków kwotą 1 396 920 146 zł.
- Deficyt budżetowy wyniósł 99 609 521 zł.

Niewątpliwie wynikiem budżetowy roku 2009 jest w pewnej mierze efektem kryzysu gospodarczego. Odnotowano przede wszystkim niższe wpływy z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych, czyli w tych pozycjach dochodowych, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. W najtrudniejszej sytuacji są samorządy, w których dochodach udział tych pozycji jest stosunkowo wysoki. Biorąc pod uwagę trudności w zbywaniu majątku, a co się z tym wiąże dodatkowy spadek dochodów niezbędna jest weryfikacja poziomu planowanych wydatków zarówno bieżących jak i inwestycyjnych. Zadanie nie jest łatwe z uwagi na konieczność realizacji obowiązkowych zadań na właściwym poziomie oraz chęć wykorzystania środków pomocowych z Unii Europejskiej.

3. DOCHODY BUDŻETOWE

3.1. REALIZACJA DOCHODÓW MIASTA

Miasto w celu realizacji zadań gromadzi dochody. Według zapisów ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody tych jednostek składają się trzy podstawowe elementy:

- dochody własne (podatki, opłaty, dochody z majątku miasta, udziały w dochodach budżetu państwa – PIT i CIT, dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe miasta, wpłaty od miejskich zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych, miejskich jednostek budżetowych, spadki, zapisy i darowizny na rzecz miasta, dochody z kar pieniężnych, grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych miasta, udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu

państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, inne),

- subwencja ogólna,
- dotacje z budżetu państwa.

Dochodami wyżej wymienionych jednostek mogą być także:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

W polskim systemie finansowania samorządów lokalnych dużą rolę odgrywają wciąż transfery z budżetu państwa, mimo wejścia w życie z początkiem roku 2004 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, której zapisy prowadzić miały do decentralizacji środków publicznych oraz zwiększenia ekonomicznej samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w gospodarowaniu dochodami własnymi. Dlatego też samorządy powinny prowadzić aktywną politykę mającą na celu dążenie do wzrostu dochodów ze źródeł, na które mają bezpośredni wpływ i kształtowania korzystnej relacji w stosunku do środków otrzymywanych z budżetu państwa.

Działania podejmowane w ramach polityki kształtowania dochodów własnych w Gminie Miasto Szczecin obejmują:

- określanie przez Radę Miasta stawek podatkowych w granicach ustawowego pułapu odnośnie podatku od środków transportowych, podatku od nieruchomości, podatku od posiadania psów oraz opłacie targowej,
- stosowanie indywidualnych ulg, zwolnień i umorzeń w podatkach przypisanych gminie,
- określanie przez Radę Miasta zasad gospodarowania majątkiem Miasta:
 - w zakresie nabywania, zbywania i obciążania zabudowanych i niezabudowanych nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata,
 - stosowania ulg i zwolnień przy sprzedaży lokali komunalnych oraz warunków sprzedaży ratalnej,
 - zasad prywatyzacji komunalnych lokali mieszkalnych, użytkowych i garaży,
 - stosowania bonifikat przy przekształcaniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- ustalania przez Prezydenta Miasta stawek opłat za dzierżawę gruntów komunalnych

oraz stawek opłat za dzierżawę nieruchomości komunalnych do umieszczania reklam.

Na wielkość dochodów budżetowych Gminy Miasto Szczecin w roku 2009 znaczący wpływ miały następujące źródła:

- subwencje i dotacje na działalność związaną z realizacją zadań własnych i zleconych: 33,7 %,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa tj. wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych: 31,4%,
- podatki i opłaty lokalne: 20,7 %,
- dochody z majątku Miasta: 9,0 %.

Od 2007 roku dochody w budżecie Miasta są podzielone na bieżące

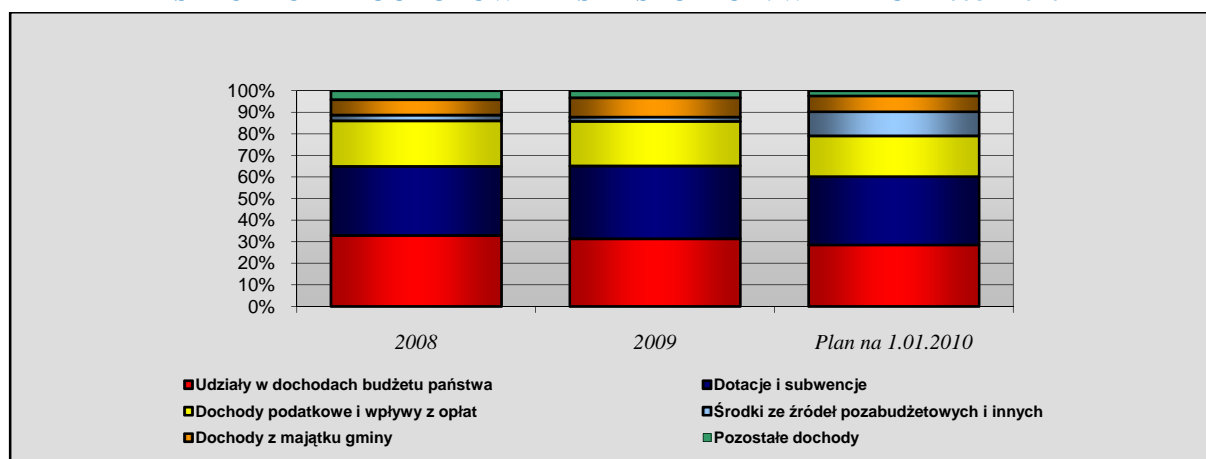
i majątkowe. Takie ujęcie jest efektem zmian jakie wprowadzono w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Do dochodów majątkowych zalicza się:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W strukturze dochodów Miasta Szczecin dominują dochody bieżące. Stanowiły one w 2009 r. 93,3% całkowitych dochodów Miasta.

Dochody Miasta w 2009 r. według działań klasyfikacji budżetowej przedstawia Załącznik nr 1, dochody według grup w latach 2008 - 2010 poniższy wykres oraz Załącznik nr 2.

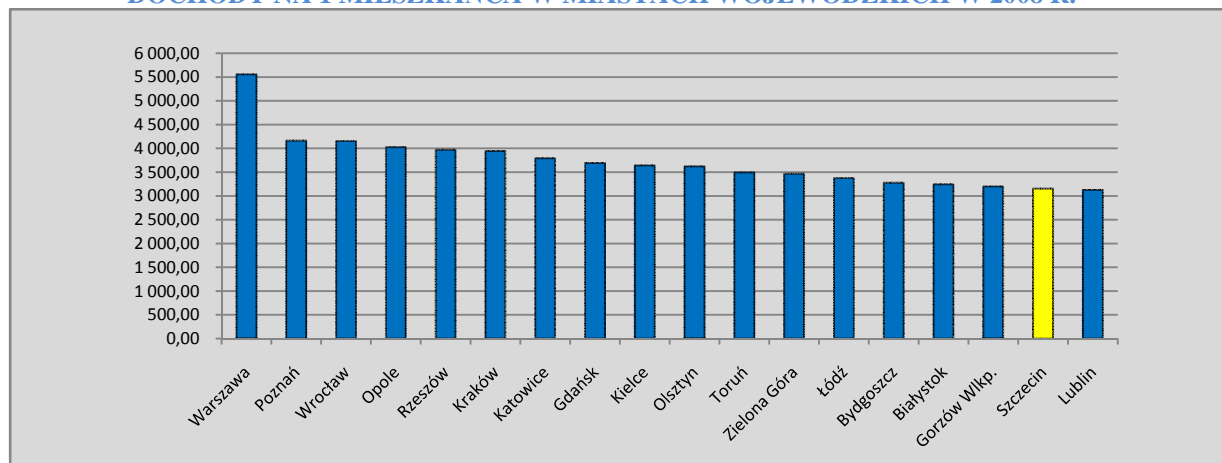
STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA SZCZECIN W LATACH 2008 - 2010

Poniżej pokazano dochody na jednego mieszkańca w miastach wojewódzkich w 2008 r. Należy jednak pamiętać, że porównywanie dochodów czy wydatków zapisanych w budżetach miast jest obarczone błędem systemowym. Miasta mają bowiem dowolność w wyborze formy

realizacji zadań i tak np. wpływy z biletów komunikacji miejskiej i wydatki z tym związane są integralną częścią budżetów takich miast jak Kraków czy Wrocław, natomiast w Szczecinie ich realizacja przypisana jest zakładowi budżetowemu.

DOCHODY NA 1 MIESZKAŃCA W MIASTACH WOJEWÓDZKICH W 2008 R.

Zródło: Wspólnota nr 31/933 z 1 sierpnia 2009 r.

3.2. SUBWENCJE I DOTACJE

Subwencje i dotacje stanowiące dochód budżetu Miasta obejmują: subwencje, dotacje celowe na zadania własne, dotacje na zlecane z mocy ustaw i porozumień oraz dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.

Najwyższe dochody w tej grupie stanowią subwencje, w tym subwencja na zadania oświatowe. W 2008 r. wyniosła ona 268 461,5 tys. zł, w 2009 r. 292 072,1 tys. zł. W budżecie Miasta na 2010 r. zapisano kwotę 309 109,4 tys. zł.

Ciągle zmiany jakie miały miejsce w zakresie realizowanych przez samorządy terytorialne zadań znalazły swoje odzwierciedlenie w strukturze transferów. Podczas gdy w 2003 r. subwencje i dotacje stanowiły 47,9% dochodów budżetowych, w 2009 r. kształtowały się na poziomie już tylko 33,7% całkowitych dochodów Miasta. Bezpośrednią przyczyną jest wprowadzenie systemowych zmian, których wymiernym efektem było ograniczenie dotacji i subwencji i jednocześnie zwiększenie udziałów Miasta w dochodach budżetu państwa (wpływach z podatków od osób fizycznych i prawnych).

3.3. UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA

Udziały w dochodach budżetu państwa obejmują:

- udział w dochodach z tytułu podatku od osób prawnych,
- udział w dochodach z tytułu podatku od osób fizycznych.

Wprowadzone w 2004 r. zmiany w ustawie dochodach jednostek samorządu terytorialnego

dla budżetu Miasta Szczecin oznaczały wzrost wpływów z udziałów w podatku od osób fizycznych i prawnych. Dla gmin wskaźnik dotyczący podatku od osób fizycznych wzrósł z 27,6% w 2003 do 36,72 % w 2009 r. Dla powiatów wskaźnik w roku 2003 wyniósł 1%, w roku 2004 8,4%, w 2005 roku wzrósł do 10,25% (na tym samym poziomie pozostał w kolejnych latach). Wskaźnik dotyczący podatku od osób prawnych dla gmin wzrósł z 5% w 2003 r. do 6,71% w kolejnych latach, a dla powiatów z 0% w 2003 r. do 1,4% w latach następnych. W 2003 r. wpływy z tytułu udziału w PIT i CIT stanowiły 19,6% wszystkich dochodów budżetowych, podczas gdy w 2009 r. 31,4%.

Wpływy z tytułu udziałów w PIT i CIT należą do tych dochodów budżetu Miasta, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. Wspomniane zmiany ustawowe a także korzystna sytuacja na rynku gospodarczym przyczyniały się do systematycznego wzrostu wpływów z tego źródła. Rok 2008 był kolejnym rokiem, w którym zanotowano wysokie wpływy z PIT mimo kontynuacji ulgi prorodzinnej. Wpływ na taką sytuację miała z pewnością kontynuacja obniżenia składki rentowej o kolejne 4% - po 2% po stronie pracodawcy i pracownika. W roku 2009 uwzględniono skutki wprowadzenia dwóch stawek podatkowych (18% i 32%) co nie pozwoliło na zaplanowanie tak dynamicznego wzrostu jak w latach poprzednich. W budżecie na 2009 r. zapisano kwotę 435 547,6 tys. zł, a więc o 13 460,0 tys. zł wyższą od wpływów zrealizowanych w 2008 r. Niestety kryzys gospodarczy spowodował weryfikację założonych planów. W rezultacie Miasto zrealizowało wpływy w wysokości 407 120,1 tys. zł, co stanowiło 93,5% pierwotnego planu na rok 2009. Niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej uwzględnione zostały przy planowaniu wpływów w roku 2010.

UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA W LATACH 2008 – 2010

Wyszczególnienie	2008	Dyn% 2008/2007	2009	Dyn% 2009/2008	Plan na 1.01.2010	Dyn% 2010/2009
Udziały w PIT	385 319 694	111,4	371 802 869	96,5	366 554 490	98,6
Udziały w CIT	36 767 968	114,0	35 317 246	96,1	38 400 000	108,7
Razem	422 087 662	111,6	407 120 115	96,5	404 954 490	99,5

3.4. DOCHODY PODATKOWE I WPŁYWY Z OPŁAT

Polityka podatkowa prowadzona przez Miasto kładzie nacisk na efektywność w ściągłości podatków. Miasto posiada również pełne uprawnienia do samodzielnego prowadzenia działań egzekucyjnych dotyczących podatków

stanowiących dochód własny gminy. Uprawnienia te wynikają z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Za prowadzenie postępowań podatkowych odpowiada Wydział Podatków i Opłat Lokalnych, natomiast działania egzekucyjne realizuje Wydział Egzekucji Administracyjnej.

LICZBA PODATNIKÓW W LATACH 2008 – 2009

Rodzaj podatku	2008	2009
Podatek od nieruchomości – osoby fizyczne	83 913	91 693
Podatek od nieruchomości – osoby prawne	1 878	1 849
Podatek od środków transportowych – osoby prawne	510	505
Podatek rolny – osoby fizyczne i prawne	2 572	2 786

Dochody z podatków i opłat stanowią istotną pozycję w budżecie Miasta, kształtując się na poziomie ok. 20 % wszystkich wpływów. Największy udział w tej grupie dochodów posiada podatek od nieruchomości, który jest najbardziej stabilnym źródłem dochodów własnych i najważniejszym z podatków lokalnych. W roku

2008 wpływy z tego podatku wyniosły 161 934,8 tys. zł, w 2009 r. 160 949,2 tys. zł. Koncentrację podatku od nieruchomości od osób prawnych wg dziesięciu największych płatników oraz największych dłużników w zakresie tego podatku przedstawiają tabele.

ZNACZĄCE PODMIOTY- ZE WZGLĘDU NA WYSOKOŚĆ WYMIARU PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI OD OSÓB PRAWNYCH W 2009 R.

Wyszczególnienie	Wymiar 2009 r.	Ściągalność
1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	X	100%
2. Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o.	X	0%
3. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.	X	100%
4. PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	X	100%
5. ENEA Operator Sp. z o.o.	X	100%
6. Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	X	100%
7. Szczecińska Stocznia Remontowa GRYFIA S.A.	X	83,33%
8. PKP S.A.	X	4,6%
9. Rejonowy Zarząd Infrastruktury	X	100%
10. Tele-Fonika Kable S.A.	X	100%
RAZEM	51 472 220,00*	X

*Powyższa kwota stanowi 32 % całości dochodów z tytułu podatku od nieruchomości w 2009 r.

NAJWIĘKSI DŁUŻNICY PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI OD OSÓB PRAWNYCH - stan na 31.12.2009 r.

Wyszczególnienie	
Wiskord S.A. w upadłości	X
PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami	X
Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o.	X
Szczecińska Stocznia Porta Holding S.A. w upadłości	X
Fabryka Mechanizmów Samochodowych Polmo S.A.	X
Gulf Intermodal Sp. z o.o. w upadłości	X
Skolwin Paper International Sp. z o.o. w upadłości	X
Szczecińska Wytwórnia Wódek „Polmos” w upadłości	X
Porta Odra Sp. z o.o. w upadłości	X
SFN VIS Sp. z o.o. w upadłości	X
RAZEM	43 362 665,92 zł*

*zaległości skumulowane w okresie do 31.12.2009 r.

Inną znaczącą pozycją w grupie dochodów podatkowych są wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych. W 2007 r. wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych wzrosły w stosunku do osiągniętych w roku 2006 r. o 18 816,6 tys. zł. Znaczny wzrost dochodów z tego tytułu był skutkiem kontynuacji ożywienia na rynku, gdzie przedmiotem sprzedaży są nieruchomości i samochody w powiązaniu z utrzymującym się wzrostem cen nieruchomości przy obowiązujących stawkach procentowych od wartości transakcji. Kolejny rok 2008 przyniósł wpływy w wysokości – 38 403,4 tys. zł. W roku 2009 do budżetu Miasta wpłynęło 25 230,4 tys. zł i wśród przyczyn takiego stanu należy wskazać między innymi spadek liczby zawieranych transakcji na rynku nieruchomości i ruchomości.

Duże kwoty wpływają do budżetu Miasta z tytułu opłat za parkowanie i zajęcie pasa drogowego. Pozycje te zostały włączone do budżetu Miasta w roku 2008 po likwidacji rachunku dochodów własnych „Remonty i utrzymanie dróg”, na którym były wcześniej gromadzone.

Do ważniejszych źródeł dochodów z tytułu opłat należą wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w całości przeznaczone są na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do budżetu Miasta wpływają również znaczne kwoty z tytułu opłaty skarbowej, komunikacyjnej oraz z podatku od środków transportowych.

WYBRANE DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT W LATACH 2008 – 2010.

Wyszczególnienie	2008	2009	Plan na 1.01.2010
Podatek od nieruchomości	161 934 788	160 949 190	162 000 000
Podatek od czynności cywilnoprawnych	38 403 442	25 230 438	30 000 000
Opłaty za parkowanie	17 191 587	25 817 826	23 000 000
Opłaty za zajęcie pasa drogowego	9 787 486	10 957 713	14 000 000
Wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu	7 593 486	8 166 994	7 800 000
Podatek od środków transportowych	6 227 744	7 034 770	6 600 000
Wpływy z opłaty komunikacyjnej i innych opłat związanych z ruchem pojazdów	8 105 933	6 975 522	7 580 700
Opłata skarbowa	8 172 535	7 396 920	7 500 000
Podatek od spadków i darowizn	4 273 805	3 646 918	3 300 000
Wpływy z karty podatkowej	2 250 284	1 997 576	2 100 000
Opłata targowa	1 703 567	1 512 619	1 500 000
Dochody z podatków i opłat ogółem	271 104 942	268 029 974	268 323 400
Udział dochodów z podatków i opłat w dochodach budżetu Miasta (%)	21,1	20,7	18,9

WYBRANE STAWKI PODATKÓW I OPŁAT W SZCZECINIE W LATACH 2008 – 2010.

Rodzaj podatku	Podstawa opodatkowania	2008	2009	2010
Podatek od nieruchomości				
Od budynków mieszkalnych lub ich części	1 m ² powierzchni użytkowej	0,57 zł	0,60 zł	0,62 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	1 m ² powierzchni użytkowej	18,59 zł	19,50 zł	20,18 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, na powierzchni przekraczającej 4 300 m ² w obiektach handlowych lub usługowych	1 m ² powierzchni użytkowej	19,01 zł	19,50 zł	20,18 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	1 m ² powierzchni użytkowej	8,58 zł	8,58 zł	8,88 zł
Od budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	1 m ² powierzchni użytkowej	6,31 zł	6,58 zł	6,81 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	1 m ² powierzchni użytkowej	3,80 zł	3,96 zł	4,10 zł
Od budowli		2 % wartości	2 % wartości	2 % wartości
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	1 m ² powierzchni	0,70 zł	0,74 zł	0,77 zł
Od gruntów pod jeziorami zajętymi na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrownie wodne	1 ha powierzchni	3,74 zł	3,90 zł	4,04 zł
Od gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	1 m ² powierzchni	0,29 zł	0,32 zł	0,33 zł
Podatek leśny				
	1 ha lasu	32,40 zł	33,56 zł	30,04 zł
Podatek rolny				
Grunty gospodarstw rolnych	1 ha przeliczeniowy	145,73 zł	139,50 zł	85,25 zł
Pozostałe grunty o charakterze rolnym	1 ha fizyczny	291,45 zł	279,00 zł	170,50 zł
Opłata (do końca 2007 r. podatek) od posiadania psów		50 zł od jednego psa	50 zł od jednego psa	50 zł od jednego psa

Elementem polityki podatkowej są działania obejmujące udzielanie ulg podatkowych (umorzenia, odroczenia oraz rozłożenia zapłaty podatku lub zaległości podatkowej na raty) w trybie ustawy Ordynacja podatkowa oraz udzielanie zwolnień z podatku od nieruchomości.

W 2007 r. przestały obowiązywać programy pomocy przedsiębiorcom realizowane od 2003 roku. W ich miejsce przyjęto trzy nowe programy dające możliwość skorzystania ze zwolnienia z podatku od nieruchomości, które obowiązują

do 31 grudnia 2010 r. Ze zwolnienia mogą skorzystać przedsiębiorcy: w ramach regionalnej pomocy publicznej (2 programy):

- dokonujący nowych inwestycji (maksymalny okres zwolnienia wynosi 5 lat),
- w ramach pomocy de minimis:
- tworzący nowe miejsca pracy dla osób posiadających status osoby bezrobotnej (na okres do 24 miesięcy).

Opisane programy stanowią uzupełnienie Strategii Rozwoju Miasta Szczecina i mają na celu:

- wspieranie przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji,
- przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.

Łączna kwota udzielonych zwolnień z podatku od nieruchomości w okresie od 1 stycznia 2006 r.

do 31 grudnia 2007 r. wyniosła 5,9 mln zł, a ze zwolnienia skorzystało 25 przedsiębiorców.

W 2008 r. ze zwolnienia na kwotę 3 mln zł skorzystało 27 przedsiębiorców, a w 2009 r. ze zwolnienia na kwotę 1 mln zł skorzystało 19 przedsiębiorców. Szczegółowe dane na temat skutków udzielanych przez Miasto ulg i zwolnień przedstawia tabela.

SKUTKI UDZIELANYCH PRZEZ MIASTO SZCZECIN ULG I ZWOLNIEŃ W LATACH 2008-2009

Rodzaj podatku	2008	2009
Podatek od nieruchomości	12 051 742	6 551 553
Podatek od środków transportowych	258 267	408 927
Podatek rolny i leśny	241 574	113 237
Podatek od posiadania psa	450	0
Podatek od spadków i darowizn	400 843	433 064
Podatek od czynności cywilnoprawnych	6 420	7 111
Opłata skarbową	3 587	1 863
Karta podatkowa	95 296	27 086
Opłata targowa	108 122	221 289
Inne	985 189	1 078 353
Ogółem ulgi	14 151 490	8 842 483
Ulgę jako % dochodów podatkowych i wpływów z opłat	5,2	3,3

3.5 . DOCHODY Z MAJĄTKU

Zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych co roku opracowywana jest informacja o stanie mienia komunalnego.

Pod pojęciem mienia komunalnego Miasta rozumiane są aktywa trwałe i obrotowe, czyli kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń.

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 września o rachunkowości składają się na nie:

- środki trwałe,
- środki trwałe w budowie,
- wartości niematerialne i prawne,
- aktywa obrotowe.

Opracowanie powstaje na podstawie dokumentacji źródłowej przygotowywanej przez jednostki organizacyjne Miasta. Aktualna informacja zawiera dane o zasobach na dzień 30

czerwca 2009 r. oraz ilościowe i wartościowe zmiany tych zasobów.

Łączna wartość mienia komunalnego według stanu na dzień 30 czerwca 2009 r. wyniosła 19 558 715 902 zł, co oznacza przyrost majątku o 87 896 662 zł, tj. o 0,5 % w stosunku do analogicznego okresu 2008 roku.

Przyrost wartości majątku nastąpił w aktywach trwałych, o kwotę 159 145 575 zł (tj. o 0,8%), z czego rzeczowe aktywa trwałe zwiększyły się o kwotę 38 572 103 zł, a pozostałe aktywa trwałe wzrosły o 120 573 472 zł, tj. o 13,2%, głównie w wyniku zwiększenia wartości należności długoterminowych oraz udziałów w spółkach prawa handlowego stanowiących długoterminowe aktywa finansowe. Związane jest to ze wzrostem nakładów na inwestycje – m.in. zakup taboru tramwajowego.

W aktywach obrotowych nastąpił spadek o kwotę 71 248 913 zł, tj. o 14,4 %.

WARTOŚĆ MAJĄTKU MIASTA SZCZECIN

Wyszczególnienie	Stan na 30.06.07	Stan na 30.06.08	Stan na 30.06.09	Zmiana wartości
Rzeczowe aktywa trwałe	18 049 085 793	18 059 708 438	18 098 280 541	38 572 103
Pozostałe aktywa trwałe	813 828 585	916 260 001	1 036 833 473	120 573 472
Aktywa obrotowe*	496 164 293	494 850 801	423 601 888	- 71 248 913
Majątek ogółem	19 359 078 671	19 470 819 240	19 558 715 902	87 896 662

* w tym należności niewymagalne stanowiące przypis roczny, np. podatku od nieruchomości

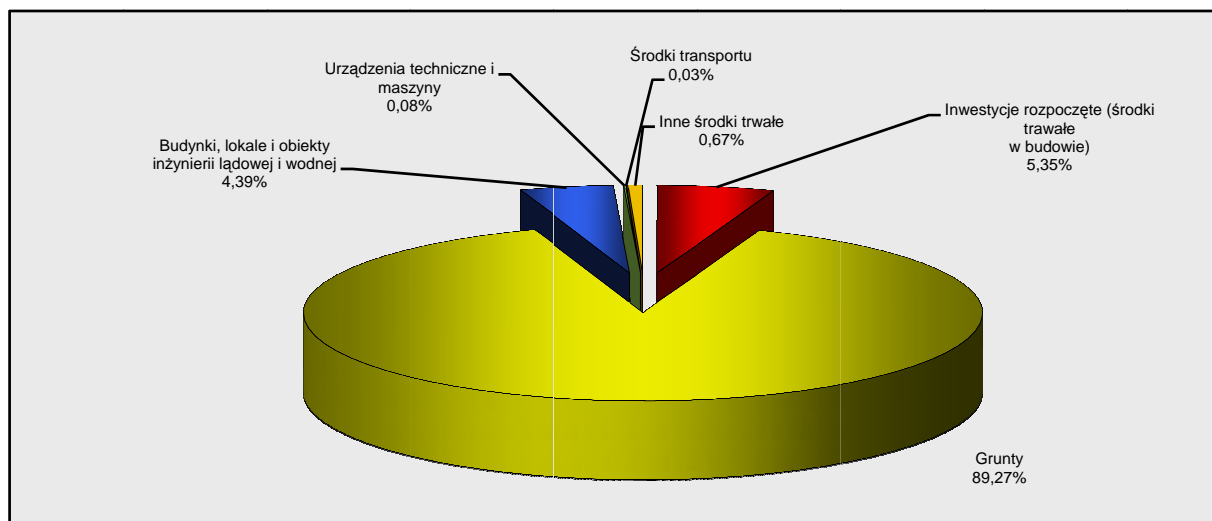
STRUKTURA MAJĄTKU MIASTA W UKŁADZIE PODMIOTOWYM WG STANU NA 30.06.2009 R.

Wyszczególnienie	Rzeczowe aktywa trwałe	Pozostałe aktywa trwałe	Aktywa obrotowe	Majątek ogółem
Zakłady budżetowe	521 309 328	1 603 994	30 510 092	553 423 414
Jednostki budżetowe	41 714 558	1 032 112 338	332 854 089	1 406 680 985
Urząd Miasta	37 211 251	1 031 901 540	330 632 157	1 399 744 948
pozostałe	4 503 307	210 798	2 221 932	6 936 037
Placówki ochrony zdrowia i opieki społecznej	44 239 313	2 443 505	15 054 462	61 737 280
Placówki oświaty i wychowania	307 999 936	620 255	41 020 695	349 640 886
Placówki kultury	50 493 390	53 381	4 162 550	54 709 321
W bezpośrednim zarządzie Miasta	17 132 524 016	0	0	17 132 524 016
Razem	18 098 280 541	1 036 833 473	423 601 888	19 558 715 902

WARTOŚĆ RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH MIASTA

Wyszczególnienie	Stan na 30.06.07 r.	Stan na 30.06.08 r.	Stan na 30.06.09 r.
Grunty	16 264 638 585	16 165 280 974	16 156 639 202
Budynki i lokale	330 104 477	326 597 293	384 757 647
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	460 911 985	437 277 545	409 737 635
Kotły i maszyny energetyczne	1 958 084	1 804 683	1 522 311
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	6 870 223	7 257 335	5 035 945
Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	2 109 612	1 746 323	1 562 966
Urządzenia techniczne	7 510 935	7 890 598	7 196 602
Środki transportu	25 263 928	36 861 164	4 911 815
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	107 317 376	109 511 178	121 699 364
Inwestycje rozpoczęte	842 382 287	964 875 130	1 005 095 485
Środki przekazane na poczet inwestycji	18 300	606 215	121 569
Razem	18 049 085 793	18 059 708 438	18 098 280 541

STRUKTURA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH MIASTA NA DZIEŃ 30.06.2009 R.

WYBRANE DOCHODY Z GOSPODAROWANIA MAJĄTKIEM MIASTA SZCZECIN

Wyszczególnienie	2008	2009	Plan na 1.01.2010
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	8 692	42 009 234	10 000
Oplaty roczne za użytkowanie wieczyste i zarząd	27 015 728	29 239 157	29 000 000
Sprzedaż mieszkań	5 060 176	6 520 952	8 003 500
Sprzedaż gruntów	24 689 666	4 929 796	35 726 500
Oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie (I opłata)	2 555 659	4 278 111	8 500 000
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	3 998 136	6 461 212	3 500 000
Dzierżawa i najem składników majątkowych	9 605 742	9 286 316	8 901 700
Dochody z majątku ogółem	91 188 672	116 123 371	104 214 700
Udział dochodów z majątku w dochodach budżetu Miasta (%)	7,1	9,0	7,3

Do najbardziej stabilnych dochodów z majątku, a jednocześnie mających największe znaczenie dla budżetu Miasta, należą wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste i zarząd. Znaczące wpływy Miasto osiąga również z dzierżawy i najmu składników majątkowych, przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, sprzedaży mieszkań. Znaczący udział w dochodach z majątku w roku 2008

stanowiły dochody ze sprzedaży gruntów 24 689,7 tys. zł. W 2009 r. Miasto zweryfikowało pierwotne plany w zakresie sprzedaży gruntów (w budżecie na 2009 r. zapisano 31 000,0 tys. zł i zrealizowało 4 929,8 tys. zł wpływów z tego tytułu). Zauważalny wzrost dochodów z gospodarowania majątkiem w 2009 r. w porównaniu z rokiem 2008 dotyczy wpływów ze sprzedaży składników majątkowych. 42 006,9 tys. zł związanych jest z umową o współpracy zawartą między Gminą Miasto

Szczecin a spółką CURA Beteiligungsgesellschaft Polen m.b.h. W dniu 08 września 2008 r. Rada Miasta Szczecin podjęła uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zbycie wszystkich udziałów przysługujących Gminie Miasto Szczecin w spółce Centrum Handlowe Polska 1 Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

3.6. ŚRODKI ZE ŹRÓDEŁ POZABUDŻETOWYCH I INNYCH

W tej grupie dochodów znajdują się środki uzyskiwane z funduszy międzynarodowych, a także pochodzące z innych źródeł - np. z różnego rodzaju funduszy krajowych takich jak Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej czy Fundusz Pracy.

Z ogólnej kwoty w 2008r. – 34 602,5 tys. zł, w 2009 r. – 25 804,7 tys. zł i planowanej na 2010 r. kwoty 158 735,4 tys. zł kolejno 26 889,5 tys. zł, 17 575,3 tys. zł i 153 728,9 tys. zł to dochody majątkowe. W 2008 r. 23 593,4 tys. zł stanowiły środki z funduszy międzynarodowych na spłatę pożyczek na prefinansowanie. W 2010 r. z ogólnej kwoty dochodów majątkowych 116 303,9 tys. zł (75,7%) pochodzić ma z funduszy międzynarodowych.

3.7. POZOSTAŁE DOCHODY

Grupa pozostałych dochodów (2008 r. – 53 396,2 tys. zł, 2009 r. – 42 425,8 tys. zł, plan na 1.01.2010 r. – 34 350,2 tys. zł) obejmuje wszystkie inne wpływy nie kwalifikujące się do wymienionych wcześniej grup. Są to dochody z różnych tytułów realizowane zarówno przez Urząd Miasta jak i pozostałe jednostki budżetowe np. odpłatność za pobyt dzieci

w przedszkolach i żłobkach, wpływy z tytułu odpłatności za pobyt w placówkach opieki społecznej, wpływy z grzywien i kar nakładanych przez Straż Miejską, różne dochody realizowane przez szkoły czy placówki oświatowe, dochody realizowane przez Miejską Izbę Wytrzeźwień. Ponadto do grupy tej zaliczane są również różne rozliczenia i nadwyżki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych czy rachunków dochodów własnych. Ujmuje się tutaj również udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa (np. z tytułu wydawania dowodów osobistych, gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa). Duży wzrost wpływów w tej grupie (o 23 979,8 tys. zł) nastąpił w roku 2008 i związany był głównie z rozliczeniem likwidowanego rachunku dochodów własnych „Remonty i utrzymanie dróg”(18 122,7 tys. zł).

4. WYDATKI MIASTA

Szczecin ponosi wydatki na realizację zadań własnych, które określone są w ustawach: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Ponadto wykonuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, których obowiązek realizacji wynika z obowiązujących ustaw. Zadania z zakresu administracji rządowej Miasto wykonuje również na podstawie porozumień zawieranych z organami tej administracji. Szczecin ponosi również wydatki na zadania realizowane na mocy porozumień zawieranych między jednostkami samorządu terytorialnego, a także na zadania realizowane przez inne jednostki samorządu terytorialnego, którym udziela pomocy finansowej.

WYDATKI MIASTA SZCZECIN W LATACH 2008 – 2010

Wyszczególnienie	2008	2009	Plan na 1.01.2010
Wydatki na zadania własne	1 166 939 434	1 295 602 732	1 805 486 493
Wydatki na zadania zlecone z mocy ustaw	95 353 848	96 540 427	91 075 064
Wydatki na zadania zlecone z mocy porozumień	405 200	1 774 598	70 000
Wydatki realizowane na mocy porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	3 251 577	3 002 389	3 057 422
Wydatki ogółem	1 265 950 059	1 396 920 146	1 899 688 979

- Miasto realizuje zadania:
- bieżące, związane z bieżącym funkcjonowaniem Miasta,
 - majątkowe, związane ze zwiększeniem czy odtworzeniem majątku.

W latach 1998 – 2001 udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem kształtował się na poziomie 22 – 23%. Finansowanie inwestycji na takim poziomie możliwe było między innymi dzięki środkom pochodzącym z zaciąganych na preferencyjnych warunkach pożyczkom i kredytom oraz wyemitowanym obligacjom. W latach 2002 – 2004 udział wydatków majątkowych zaczął maleć na rzecz wydatków bieżących. W 2004 r. wydatki majątkowe stanowiły tylko 9,7% wydatków Miasta ogółem. Od roku 2005 udział wydatków majątkowych w wydatkach Miasta systematycznie wzrasta osiągając w 2009 r. poziom 25,1%. W budżecie na 2010 r. zapisano wydatki majątkowe w wysokości ponad dwukrotnie wyższej (779 644,3 tys. zł, 41,0% wydatków Miasta ogółem) od kwoty wydatkowanej w roku 2009 (350 976,8 tys. zł).

W finansowaniu zadań majątkowych największą rolę odgrywają środki własne Miasta. W latach 2006 – 2008 Miasto nie korzystało z kredytów bankowych w celu wspierania inwestycji. Wyższy udział wydatków majątkowych w strukturze wydatków Szczecina jest efektem między innymi dostępu Polski do środków pomocowych z Unii Europejskiej. Korzystanie z dofinansowania ze środków unijnych wymaga jednak posiadania w określonych rozmiarach własnych środków finansowych. Od 2005 r. znaczące miejsce w finansowaniu inwestycji w Mieście odgrywały pożyczki na prefinansowanie zadań realizowanych przy udziale środków z Unii Europejskiej. Miasto wykorzystywało również nadwyżkę budżetową, którą generowało w latach 2005 – 2008.

W strukturze wydatków bieżących Miasta największą część stanowią wydatki na finansowanie sfery edukacji i nauki. W 2008 r. wydatki na tę sferę wyniosły 421 637,8 tys. zł (43,8% wydatków bieżących). Rok 2009 przyniósł wydatki w wysokości 450 715,0 tys. zł (43,1% wydatków bieżących). W roku 2010 zaplanowano wydatki na zadania bieżące w sferze edukacji w wysokości 467 833,2 tys. zł. Wzrost wydatków w tej dziedzinie nie jest rekompensowany wystarczającym wzrostem subwencji na zadania oświatowe, stąd Miasto finansuje znaczną część wydatków na edukację dochodami własnymi. Wysokość dofinansowania w latach 2008 – 2009

środkami własnymi Miasta kształtowała się na poziomie kolejno ok. 139 i 145 mln zł.

Poważny udział w wydatkach budżetu Miasta mają wydatki związane z ochroną zdrowia i pomocą społeczną. W latach 2008 i 2009 wydatki bieżące w tej sferze wyniosły kolejno 188 490,3 tys. zł i 197 281,3 tys. zł stanowiąc kolejno 19,6% i 18,9% wydatków ogółem. Na rok 2010 planowane wydatki w tej sferze stanowią 18,2% wydatków bieżących Miasta i kształtują się na poziomie 204 226,0 tys. zł. W około 50% wydatki w tej sferze finansowane są dotacjami z budżetu państwa.

Miasto ponosi również wysokie wydatki bieżące w zakresie gospodarki komunalnej, która obejmuje m. in. ochronę środowiska, utrzymanie zieleni, utrzymanie dróg, oświetlenie ulic, gospodarowanie odpadami, utrzymanie urządzeń komunalnych, gospodarkę mieszkaniową, a także komunikację zbiorową. Wydatki bieżące w tej dziedzinie wyniosły w 2008 r. – 144 222,2 tys. zł (15,0% wydatków bieżących), w roku 2009 – 173 274,9 tys. zł (16,6%). W stosunku do roku 2008 wzrosły przede wszystkim wydatki związane z dofinansowaniem kosztów zakupu usług regularnej komunikacji miejskiej (dotacja dla Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego) oraz oświetleniem ulic. Na rok 2010 w budżecie Szczecina zapisano kwotę 176 389,0 tys. zł., co stanowi 15,7% wydatków bieżących Miasta zaplanowanych na ten rok.

W Załączniku nr 1 przedstawiono wydatki Miasta w 2009 r. według działów klasyfikacji budżetowej, a w Załączniku nr 3 wydatki Miasta według sfer wydatkowania w latach 2008 – 2010.

5. WYNIK BUDŻETOWY

W zależności od relacji między poziomem dochodów a poziomem wydatków mówimy o deficycie budżetowym bądź nadwyżce budżetowej. Ujemna różnica między dochodami a wydatkami określa wysokość deficytu budżetowego. Jeżeli zaś dochody są wyższe od wydatków mówimy o nadwyżce budżetowej.

W latach 1997 i 1998 Miasto zaciągnęło na sfinansowanie istniejących deficytów budżetowych kredyty komercyjne. Od 2000 roku źródłami finansowania deficytu stały się, oprócz kredytów i nadwyżek z lat ubiegłych, także pożyczki i przychody z prywatyzacji majątku Miasta. W roku 2001 i 2003 Miasto wyemitowało obligacje na łączną kwotę 97 200 tys. zł. Cztery lata (2005 – 2008) zamknęły się nadwyżką, kolejno w wysokości 23.370 tys. zł, 53.172 tys. zł, 55.384 tys. zł i 16.452 tys. zł. Rok 2009 przyniósł deficyt w wysokości 99.609 tys. zł.

ROZLICZENIE WYNIKU BUDŻETOWEGO W LATACH 2008 – 2009 ORAZ ŹRÓDŁA POKRYCIA DEFICYTU NA ROK 2010

Wyszczególnienie	Wykonanie 2008	Wykonanie 2009	Plan na 1.01.2010
Dochody ogółem	1 282 402 510	1 297 310 625	1 419 482 360
Wydatki ogółem	1 265 950 059	1 396 920 146	1 899 688 979
Wynik finansowy	16 452 451	- 99 609 521	- 480 206 619
Stan środków na początek okresu	146 846 978	127 154 698	53 705 709*
Pożyczki na prefinansowanie	9 982 041	-	-
Kredyty bankowe i pożyczki	-	126 150 000	454 180 000
Spląty pożyczek udzielonych	-	-	1 700 000
Spląty rat kredytów i pożyczek	22 535 188	16 765 737	12 679 090
Wykup papierów wartościowych	-	15 000 000	15 000 000
Udzielone kredyty i pożyczki	-	1 700 000	1 700 000
Splata pożyczek na prefinansowanie	23 591 584	2 213 197	-
Stan środków na koniec okresu	127 154 698	118 016 243	0

* Budżet na 2010 r. został uchwalony przed sporządzeniem sprawozdania z wykonania budżetu za 2009 r. stąd wystąpiła rozbieżność między planowanym a rzeczywistym stanem środków na koniec 2009 r.

6. NADWYŻKA OPERACYJNA

Wyodrębnienie w budżecie dochodów i wydatków bieżących pozwala na obliczenie nadwyżki operacyjnej. Jest to najbardziej syntetyczna (w krótkiej perspektywie) ocena kondycji finansowej samorządu, potencjału inwestycyjnego samorządu oraz zdolności kredytowej, informująca o tym jakimi środkami dysponuje jednostka po pokryciu najbardziej podstawowych potrzeb bieżących.

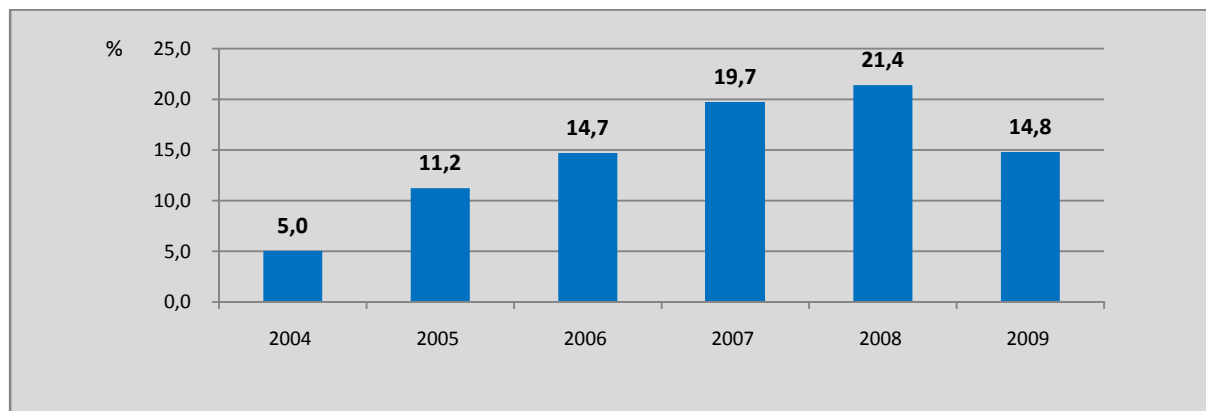
Odwrotnością nadwyżki operacyjnej jest deficyt operacyjny – czyli sytuacja, która może oznaczać iż np. jednostka zadłuża się by

pokryć bieżące potrzeby.

Analiza nadwyżki operacyjnej Szczecina w latach 2004 – 2008 wskazuje na ciągły wzrost tego wskaźnika. Pomimo, iż wskaźnik nadwyżki operacyjnej uległ w 2009 r. obniżeniu, pozytywnym jest fakt, iż w obliczu zagrożeń związanych z kryzysem finansowo – gospodarczym nie spadł on do poziomu jednocyfrowego.

Nadwyżka operacyjna Szczecina wyniosła w 2004 r. 38 257,4 tys. zł, w 2005 r. 97 554,8 tys. zł, w 2006 r. 146 496,2 tys. zł., w 2007 r. budżet bieżący zamknął się nadwyżką w wysokości 210 800,9 tys. zł, w 2008 r. kwotą 259 491,0 tys. zł., w 2009 r. zaś kwotą 177 251,8 tys. zł.

NADWYŻKA OPERACYJNA MIASTA SZCZECIN (% DOCHODÓW BIEŻĄCYCH) W LATACH 2004 – 2009

W rankingu miast wojewódzkich (Wspólnota nr 5/959 z 30 stycznia 2010 r.) Szczecin znalazł się na 4 miejscu pod względem wysokości nadwyżki

operacyjnej na 1 mieszkańca w 2008 r. W roku 2007 plasował się dopiero na 11 miejscu.

RANKING MIAST WOJEWÓDZKICH POD WZGLĘDEM WYSOKOŚCI NADWYŻKI OPERACYJNEJ NA 1 MIESZKAŃCA

2005	2006	2007	2008	Miasto
1	3	2	1	Katowice
3	4	5	2	Poznań
2	2	1	3	Warszawa
14	8	11	4	Szczecin
4	12	6	5	Gdańsk
8	6	7	6	Toruń
10	7	8	7	Kraków
11	13	14	8	Kielce
17	11	13	9	Białystok
12	9	10	10	Rzeszów
15	14	18	11	Lublin
9	5	9	12	Olsztyn
13	18	15	13	Opole
16	15	12	14	Łódź
18	16	17	15	Bydgoszcz
6	17	16	16	Gorzów Wlkp.
5	1	3	17	Wrocław
7	10	4	18	Zielona Góra

Źródło: Wspólnota nr 5/959 z 30 stycznia 2010 r.

7. PROGNOZA KWOTY DŁUGU

Od 1997 corocznie opracowywana jest w Mieście analiza zdolności kredytowej mająca na celu między innymi określenie możliwości inwestycyjnych, jak również dająca obraz zdolności kredytowej Szczecina. Analiza wskazuje przewidywane maksymalne pułapy zadłużenia, prognozuje koszty uzyskania i obsługi zewnętrznych, zwrotnych źródeł finansowania. Od roku 2003 analiza zdolności kredytowej przedstawiana jest w formie prognozy długu (prognozę długu Miasta Szczecin przedstawiono w Załączniku nr 4).

Warunki zaciągania pożyczek i kredytów przez jednostki samorządu terytorialnego określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Zgodnie z nimi:

1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- a) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- b) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- c) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów,
- d) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Ustawa mówi również, że na finansowanie wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne ujęte w ramach przedsięwzięć określonych w wieloletniej prognozie finansowej jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać pożyczki w państwowych funduszach celowych (jeśli ustawa tworząca fundusz tak stanowi).

Suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych na cele wymienione powyżej nie może przekroczyć kwoty określonej

w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. wprowadza pojęcie wieloletniej prognozy finansowej, która obejmuje prognozę kwoty długu. Wieloletnia prognoza finansowa po raz pierwszy sporządzana będzie do roku budżetowego 2011 i będzie miała formę odrębnej uchwały Rady Miasta.

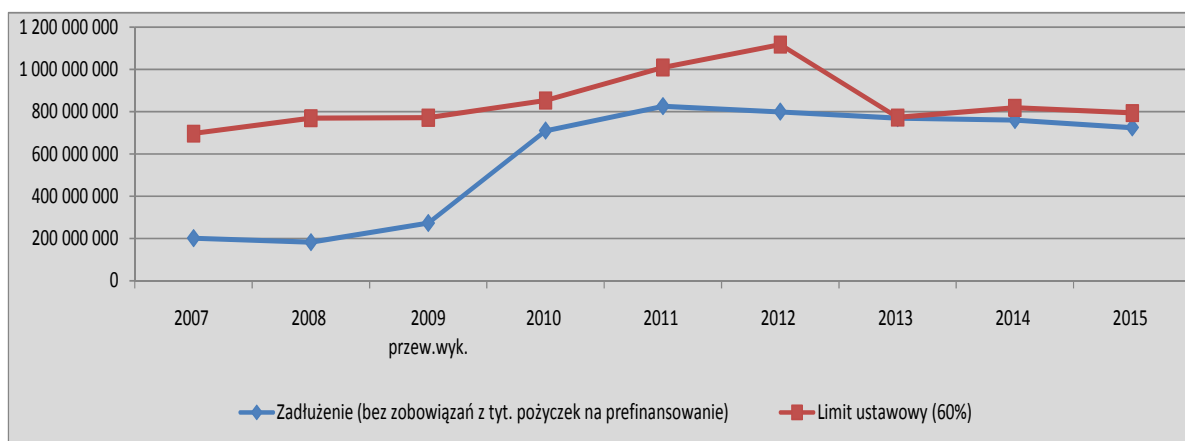
Zgodnie z zapisami Ustawy z 27 sierpnia 2009 r. podstawą zadłużania się Miasta w latach 2010 – 2013 pozostają zapisy Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r., która określa maksymalny poziom zadłużenia i jego obsługi – ustalając te dwie wielkości jako % ogółu dochodów budżetowych danego roku – odpowiednio na 60% i 15% .

Począwszy od roku 2014 zaczną obowiązywać nowe reguły, u podstaw których leży założenie, iż każdy samorząd gospodaruje w odmiennych warunkach, a każdy budżet charakteryzuje znaczny indywidualizm, stąd wyznaczenie jednolitych, sprawdzających się w każdej sytuacji zasad nie jest możliwe. Odchodzi się zatem od limitu odnoszącego się do wielkości dochodów budżetowych, a zdolność kredytową wiąże się

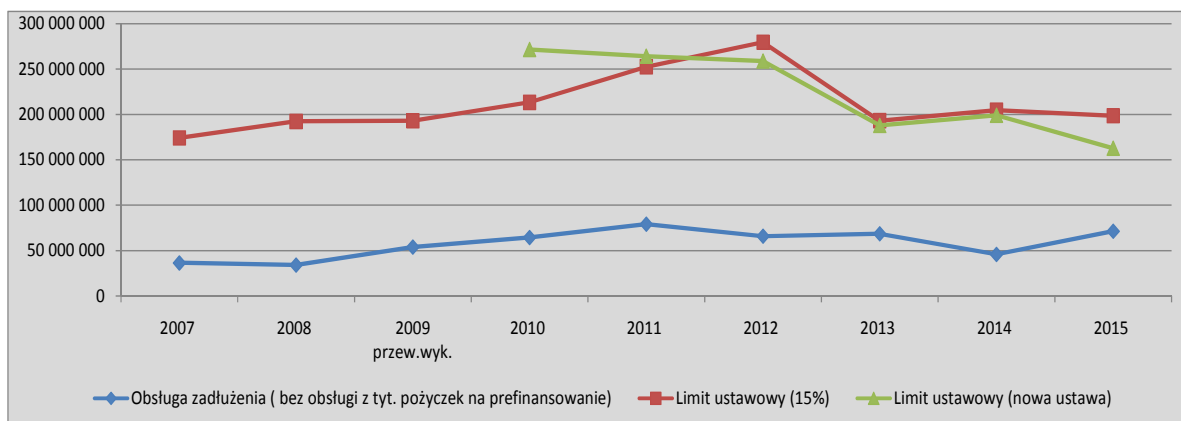
z wielkością nadwyżki operacyjnej. Formuła nowego wskaźnika oparta będzie na wyniku części bieżącej budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo będą brane pod uwagę dochody ze sprzedaży majątku, co ma wpłynąć na prowadzenie przez samorzady aktywnej polityki w zakresie gospodarowania majątkiem. Zaletą nowego rozwiązania jest to, iż samorząd, poprzez odpowiednią politykę finansową, może wpływać na wysokość nadwyżki budżetowej, co z kolei przekłada się na możliwości zadłużania się. Im wyższa nadwyżka tym zdolność do spłaty zadłużenia wyższa. Wadą formuły jest jednak to, iż dane przyjmowane do analizy stanowią średnią trzech lat poprzedzających rok planowania. Ze względu na historyczny charakter oraz zjawisko opóźnienia występujące między stanem gospodarki a sytuacją finansową samorządów nowy wskaźnik będzie bardziej wrażliwy na cykl koniunkturalny.

Pomimo iż nowe zasady zaczną obowiązywać dopiero w przypadku budżetów uchwalanych na 2014 r. Miasto już teraz dokonuje analiz w oparciu o te zasady, zestawiając obydwie metody.

POZIOM ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2007 – 2015 NA TLE LIMITU USTAWOWEGO 60%

POZIOM OBSŁUGI ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2007 – 2015 NA TLE LIMITU USTAWOWEGO 15% I LIMITU WYNIKAJĄCEGO Z NOWEJ USTAWY

Wskaźnik pokazujący wielkość zadłużenia do dochodów w roku 2008 dla Szczecina kształtował się na poziomie ok.15%. W rankingu Wspólnoty (nr 49/951 z 5 grudnia 2009 r.) w grupie miast wojewódzkich Szczecin uplasował się zaraz po Olsztynie (12,37%) i Kielcach (12,46%) – miastach o najniższym wskaźniku zadłużenia do dochodów. Niezmiernie wysoki wskaźnik (w 2008 r. 54,95%) utrzymuje Kraków – we wspomnianym rankingu miasto o najwyższym wskaźniku zadłużenia do dochodów. Do miast o stosunkowo wysokim wskaźniku należy również Toruń (2008 r. – 48,78%) czy Bydgoszcz (w 2008 r. – 44,02%).

Analiza zdolności kredytowej pozwala ustalić maksymalne wydatki majątkowe poprzez prognozę poziomu środków dla sfinansowania deficytu, poziomu kredytowania oraz obsługi zadłużenia. Wolne środki na inwestycje w ramach danego roku są relatywnie niskie, by zrealizować niezbędne i pilne potrzeby Miasta w zakresie wydatków majątkowych. Zatem istnieje konieczność ustalenia, jakie są możliwości zwiększenia nakładów inwestycyjnych poprzez wykorzystanie zewnętrznych, zwrotnych środków finansowych.

Od 1997 roku Miasto współpracuje z bankami w zakresie finansowania deficytu budżetowego kredytami i pożyczkami.

Obsługę bankową budżetu Miasta Szczecina i jego jednostek organizacyjnych prowadzi Bank Pekao S.A. w Szczecinie.

Od 1993 roku w gmachu Urzędu Miejskiego funkcjonuje ekspozytura bankowa obsługująca budżet Miasta i pracowników urzędu, a także zajmująca się obsługą kasową Urzędu Miejskiego poprzez stanowiska kasowe. Jest ona również wyposażona w bankomat.

Podstawowe operacje bankowe w Urzędzie Miejskim dokonywane są poprzez system elektronicznej obsługi bankowej tj. drogą elektronicznego przekazu danych.

Współpraca Miasta z bankami dotyczy wielu elementów, szczególnie intensywna jest w zakresie lokowania czasowo wolnych środków finansowych i kredytowania. Lokowanie czasowo wolnych środków finansowych oparte jest o system prognozowania finansowego i obejmuje środki na wszystkich rachunkach bankowych Miasta.

Formą współpracy z bankami jest również współpraca w zakresie ograniczania ryzyka wahań kursowych dotyczących spłat kredytów denominowanych w EURO.

Miasto współpracuje z następującymi instytucjami finansowymi:

- Bank Pekao S.A.
- Bank Polska Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.
- ING Bank Śląski S.A.
- WEST LB Bank Polska S.A.

- Bankgesellschaft Berlin Polska S.A.
- Kredyt Bank S.A.
- Bank Zachodni - Wielkopolski Bank Kredytowy S.A.
- Bank Przemysłowo-Handlowy S.A.
- Nordea Bank Polska S.A.
- Bank Millennium S.A.
- Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Europejski Bank Inwestycyjny
- Deutsche Bank PBC S.A.
- Deutsche Bank Polska S.A.
- Bank Rozwoju Rady Europy
- Dexia Kommunalkredit Bank Polska S.A.
- EFG Eurobank Ergasias S.A.
- Raiffeisen Bank Polska S.A.

W roku 2009 Miasto zaciągnęło zobowiązania w wysokości 126 150 000 zł – kredyt w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Stan zobowiązań¹⁰ na dzień 31.12.2009 r. wyniósł 272 990 885 zł, w tym:

- z tytułu zaciągniętych kredytów – 190 790 885 zł, w:

- Banku Pekao S.A.	5.309.999 zł,
- Banku Gospodarstwa Krajowego	77.011 zł,
- Banku Gospodarki Żywnościowej S.A.	1.800.000 zł,
- Europejskim Banku Inwestycyjnym	183.603.875 zł,

- z tytułu emisji obligacji – 82 200 000 zł,

w tym:

- I emisja obligacji	30.000.000 zł,
- II emisja obligacji	0 zł,
- III emisja obligacji	15.000.000 zł.
- IV emisja obligacji	20.000.000 zł
- V emisja obligacji	17.200.000 zł

8. RATING - OCENA WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ MIASTA

Głównym zadaniem ratingu jest poinformowanie obecnych i przyszłych inwestorów, krajowych jak i zagranicznych, o wiarygodności i wypłacalności miasta. Najczęstszą przyczyną ubiegania się o rating jest planowana emisja obligacji komunalnych, euroobligacji lub też zaciągnięcie kredytu.

Agencje ratingowe badając zdolność Miasta do regulowania swoich zobowiązań biorą pod uwagę szereg czynników mających, lub mogących

¹⁰ Zobowiązania długoterminowe w EUR według kursu z dnia zaciągnięcia.

mieć wpływ na tę zdolność. Dokonywana jest np. analiza stanu gospodarki w mieście i regionie na tle kraju, środowiska politycznego czy administracyjnego. Agencje mogą oceniać zdolność podmiotu do wywiązywania się z zobowiązań zarówno długo jak i krótkoterminowych, zaciągniętych w walutach lokalnych lub zagranicznych.

W Polsce coraz więcej miast poddaje się ocenie. Od 1998 r. ratingu naszego Miasta dokonywały dwie agencje Standard & Poor's oraz Fitch Ratings, które należą do najbardziej renomowanych i największych agencji ratingowych na świecie. Od 2005 r. Miasto oceniane jest przez jedną

agencję - Fitch Ratings – wybraną w drodze przetargu.

Agencje stosują specjalną skalę ocen składającą się z kombinacji kilku liter, jednej cyfry i dodawanych znaków plus lub minus, podwyższających lub obniżających daną ocenę. W ratingu międzynarodowym wyróżnia się dwa poziomy ocen: wyższy - inwestycyjny oraz niższy – spekulacyjny. Poziom inwestycyjny dotyczy podmiotów o niskim lub umiarkowanym ryzyku, poziom spekulacyjny wskazuje, iż ryzyko jest większe lub bardzo duże. Skala ocen stosowana we wszystkich instytucjach ratingowych jest podobna. Poniżej przedstawiono skalę ocen stosowaną przez Fitch Ratings.

SKALA OCEN RATINGOWYCH STOSOWANA PRZEZ FITCH RATINGS

Wyszczególnienie	Ocena dla krótkoterminowego zobowiązania	Ocena dla długoterminowego zobowiązania
Przedział ocen inwestycyjnych	F1 F2 F3	AAA AA A BBB
Przedział ocen spekulacyjnych	B C D	BB B CCC, CC, C DDD, DD, D

Poniżej przedstawiono skalę ocen stosowaną przez Fitch Rating wraz z objaśnieniami.

Zobowiązania długoterminowe

Poziom inwestycyjny

AAA

Wiarygodność kredytowa na najwyższym poziomie. Ratingi "AAA" oznaczają oczekiwanie najniższego poziomu ryzyka kredytowego. Ocenę taką nadaje się wyłącznie w przypadkach wyjątkowo wysokiej zdolności do obsługi zobowiązań finansowych, gdy jest bardzo mało prawdopodobne, by możliwe do przewidzenia wydarzenia mogły wpłynąć niekorzystnie na taką zdolność.

AA

Bardzo wysoka wiarygodność kredytowa. Ratingi "AA" oznaczają oczekiwanie bardzo niskiego poziomu ryzyka kredytowego wskazując na bardzo wysoką zdolność do obsługi zobowiązań finansowych. Wpływ możliwych do przewidzenia wydarzeń na tę zdolność nie jest znaczący.

A

Wysoka wiarygodność kredytowa. Ratingi "A" oznaczają oczekiwanie niskiego poziomu ryzyka

kredytowego. Zdolność do obsługi zobowiązań finansowych ocenia się jako silną, jednakże może ona być bardziej podatna na zmiany czynników lub warunków gospodarczych niż ta, której nadano wyższy rating.

BBB

Dobra wiarygodność kredytowa. Ratingi "BBB" oznaczają aktualnie oczekiwanie niskiego ryzyka kredytowego. Zdolność do obsługi zobowiązań finansowych uznawana jest za wystarczającą, jednak jest prawdopodobne, że niekorzystne zmiany w czynnikach i warunkach gospodarczych mogą ją osłabić. Jest to najniższa z kategorii ocen na poziomie inwestycyjnym.

Poziom spekulacyjny

BB

Poziom spekulacyjny. Ratingi kategorii "BB" wskazują, iż istnieje możliwość zmiany ryzyka kredytowego, szczególnie pod wpływem niekorzystnych zmian ekonomicznych w pewnym horyzoncie czasu; jednak, wywiązanie się ze zobowiązań finansowych jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych możliwości biznesowych lub finansowych. Papiery

wartościowe tej kategorii nie są zaliczane się do poziomu inwestycyjnego.

B

Poziom wysoce spekulacyjny. Rating kategorii "B" wskazuje na obecność istotnego ryzyka kredytowego, przy utrzymującym się ograniczonym marginesie bezpieczeństwa. Zobowiązania finansowe są obecnie obsługiwane, jednak utrzymanie zdolności do dalszej realizacji płatności uzależnione jest od utrzymania się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

CCC

Ocena na tym poziomie oznacza, iż ryzyko niewypłacalności jest realne. Zdolność do wywiązania się z zobowiązań finansowych uzależniona jest wyłącznie od utrzymania się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

CC

Ocena ta oznacza, iż pewien zakres niewypłacalności jest prawdopodobny.

C

Ocena na tym poziomie oznacza, iż niewypłacalność jest bardzo prawdopodobna.

D

Ocena na poziomie D oznacza, iż dany podmiot utracił zdolność do regulowania swoich wszystkich zobowiązań finansowych.

Zobowiązania krótkoterminowe

Ratingi krótkoterminowe obejmują w przypadku większości zobowiązań okresy krótsze niż 13 miesięcy. W przypadku ratingów krótkoterminowych większy nacisk kładzie się na płynność finansową niezbędną do terminowej realizacji zobowiązań finansowych.

Poziom Inwestycyjny

F1

Ocena ta oznacza wiarygodność kredytową najwyższej jakości i wskazuje najsilniejszą zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych; z dodanym znakiem "+" oznacza wyjątkowo silną zdolność kredytową.

F2

Ocena na tym poziomie świadczy o dobrej wiarygodności kredytowej, zadowalającej zdolności do terminowej obsługi zobowiązań finansowych, przy czym margines bezpieczeństwa nie jest tak wielki, jak w przypadku wyższych ocen.

F3

Ocenę taką przyznaje się, gdy wiarygodność kredytowa jest na zadowalającym poziomie, zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych jest dostateczna; jednak zaistnienie niekorzystnych zmian w krótkim horyzoncie czasowym może doprowadzić do obniżenia oceny do poziomu spekulacyjnego.

Poziom spekulacyjny

B

Ocena świadczy o minimalnej zdolności do terminowej obsługi zobowiązań finansowych oraz podatności na niekorzystne zmiany warunków finansowych i ekonomicznych w bliskiej przyszłości.

C

Ocena nadawana gdy ryzyko niewypłacalności jest wysokie, występuje realna możliwość niewypłacalności podmiotu. Zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych opiera się wyłącznie na utrzymaniu się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

D

Określa podmiot lub państwo, które utraciło zdolność do obsługi wszystkich swoich zobowiązań finansowych.

Do ocen mogą być dodawane znaki „+” lub „-”, które określają status w ramach poszczególnych kategorii ratingu. Znaków tych nie dodaje się do kategorii ratingu długoterminowego AAA, do kategorii poniżej CCC, ani do ocen krótkoterminowych z wyjątkiem F1.

Przy ocenach dotyczących zobowiązań długoterminowych określa się również perspektywę, która jest wskazaniem generalnego kierunku, w jakim dany rating będzie prawdopodobnie zmierzać na przestrzeni dwóch lat. Perspektywa oceny może być pozytywna, stabilna lub negatywna. Jeżeli agencja nie jest w stanie zidentyfikować trendu perspektywa może zostać określona jako „bez wskazania”.

Aktualna ocena dla Miasta Szczecina wynosi:

BBB + /stabilna/ - dla długoterminowego długu w walucie obcej,

BBB + /stabilna/ - dla długoterminowego długu w walucie krajowej,

F2 - dla krótkoterminowego długu w walucie obcej

W czerwcu 2008 r. Agencja Fitch podwyższyła ocenę z BBB /perspektywa pozytywna/ i F3 do BBB+ /perspektywa stabilna/ i F2.

9 lipca 2009 r. wydała komunikat o utrzymaniu ratingu.

Ratingi odzwierciedlają bardzo dobre wyniki operacyjne, dobre zarządzanie strategiczne i finansowe, elastyczność Miasta po stronie wydatków bieżących, a także determinację Władz Szczecina, by przeciwdziałać negatywnym skutkom zmian zachodzących w lokalnej gospodarce poprzez ściśle kontrolowanie wydatków bieżących. Ratingi biorą również pod uwagę relatywnie wysoką presję na wzrost zadłużenia bezpośredniego i pośredniego Miasta.

Stabilna perspektywa ratingów odzwierciedla oczekiwania Agencji, że Miasto utrzyma dobre wyniki operacyjne w latach 2009-2010, z marżą operacyjną wynoszącą około 13%, natomiast wskaźnik spłaty zadłużenia oraz ryzyko jakie płynie z sektora spółek komunalnych pozostanie na umiarkowanym poziomie.

W 2008r. wyniki operacyjne Szczecina były bardzo dobre; nadwyżka operacyjna stanowiła ponad 20% dochodów operacyjnych. W budżecie na 2009r. nadwyżka operacyjna jest planowana w wysokości 154 mln zł, a marża operacyjna na poziomie około 13%, co w założeniach finansowych Miasta stanowi program minimum, również na rok 2010. Fitch oczekuje, iż pomimo negatywnych zmian zachodzących w gospodarce

wyniki operacyjne Miasta w latach 2009-2010 pozostaną dobre, choć niższe niż w latach 2007-2008, z marżą operacyjną wynoszącą średnio 13%.

W kontekście obecnego kryzysu gospodarczego, rosnącego bezrobocia oraz obniżenia stawek PIT od 2009r. Miasto jest świadome konieczności ograniczania wydatków bieżących i przeciwdziałania negatywnym skutkom kryzysu.

Realizacja inwestycji przez Miasto oraz jego spółki wpłynie na wzrost zadłużenia bezpośredniego i pośredniego Miasta w kolejnych pięciu latach, jednak zdaniem Fitch będzie ono rosło wolniej niż jest to założone w prognozach Miasta. Według prognozy Szczecina zadłużenie bezpośrednie może wzrosnąć do około 810 mln zł w 2011r. (65% dochodów bieżących), a zadłużenie pośrednie do około 870 mln zł w 2013r. Fitch oczekuje, że wskaźnik spłaty zadłużenia pozostanie na bezpiecznym poziomie, poniżej 8 lat, a ryzyko związane z zadłużeniem spółek pozostanie umiarkowane z uwagi na ich dobrą sytuację finansową.

Agencje Fitch Ratings oraz Standard&Poor's przyznały także ocenę BBB obligacjom Miasta, wyemitowanym w roku 2003, a Standard&Poor's również obligacjom, których emisja miała miejsce w 2001 r.

Pozytywna ocena ma niewątpliwie charakter promocyjny dla Miasta i potwierdza wysokie standardy zarządzania finansami.

